

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΚΕΥ 6	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	A
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Αρχαιολογία της αιγυπτιακής θρησκείας: συνακόλουθες επιδράσεις στα θρησκευτικά και φιλοσοφικά συστήματα της Ύστερης Αρχαιότητας στη Μεσόγειο		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
	3	7,5	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	Γενικού υποβάθρου		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Δεν υπάρχουν		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	Programme of Studies – Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) «Αρχαιολογία της Ανατολικής Μεσόγειου» (aegean.gr)		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

<p>Μαθησιακά Αποτελέσματα <i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i> <i>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης • Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου

Μάθησης και το Παράρτημα Β

- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Με την επιτυχή ολοκλήρωση αυτού του μαθήματος ο/η φοιτητής/τρια θα γνωρίζει:

- σημαινουσες πτυχές της θρησκείας, θεολογίας και νεκρικής ιδεολογίας των αρχαίων κατοίκων της Νειλοχώρας,
- τις μετακινήσεις θρησκευτικών ιδεών, λατρειών και συμβόλων στο πολυπολιτισμικό περιβάλλον της νοτιοανατολικής Μεσογείου κατά την 1η χιλιετία π.Χ.,
- τον θρησκευτικό συγκρητισμό και τη λατρευτική ώσμωση της γηγενούς φαραωνικής παράδοσης με την ελληνική θρησκευτική πρακτική στην ελληνορωμαϊκή Αίγυπτο,
- την πρόσληψη και μετάπλαση της αιγυπτιακής θρησκευτικής παράδοσης από τα φιλοσοφικά ρεύματα της Ύστερης Αρχαιότητας,
- τις βασικές αρχές του φιλοσοφικού και τεχνικού Ερμητισμού και τις πιθανές αιγυπτιακές επιδράσεις σε αυτόν,
- τα σύγχρονα πορίσματα της έρευνας στην ανάλυση του τρόπου λειτουργίας και συμπεριφοράς των αρχαίων κοινωνιών σε ζητήματα πίστης, λατρείας και κοινωνικής ιδεολογίας,
- τους διαφορετικούς τρόπους ανάγνωσης των ιδιαιτεροτήτων αλλά και των σημείων σύγκλισης διαφορετικών πολιτισμών και κοινωνικών συμπεριφορών στη νοτιοανατολική Μεσόγειο της ελληνοιστικής εποχής,
- τη μεθοδολογία μελέτης και ανάλυσης πρωτογενών κειμενογραφικών και ιστορικών πηγών,
- τη μεθοδολογία μελέτης και αξιολόγησης του πολυεπίπεδου χαρακτήρα της αιγυπτιακής θρησκευτικής παράδοσης.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Λήψη αποφάσεων	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Αυτόνομη εργασία	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Ομαδική εργασία	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	

.....

Άλλες...

.....

- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών
- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
- Αυτόνομη και ομαδική εργασία
- Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής, επαγωγικής και κριτικής σκέψης

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα εξετάζει τον χαρακτήρα και τη σημασιολογία της αρχαίας αιγυπτιακής θρησκείας και τελετουργικής πρακτικής, καθώς και τις συνακόλουθες επιδράσεις στη μαγικοθρησκευτική και φιλοσοφική παράδοση της Ύστερης Αρχαιότητας στη Μεσόγειο. Αναλύεται ο συμβολισμός του αιγυπτιακού τελετουργικού τυπικού και της θρησκευτικής δραματουργίας, τονίζεται η αλληλένδετη σχέση της μαγείας με το θρησκευτικό σύστημα σκέψης και συμπεριφοράς των αρχαίων Αιγυπτίων και περιγράφεται η αιγυπτιακή νεκρική ιδεολογία και ταφική πρακτική. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην εξέλιξη της φαραωνικής θρησκείας κατά την ελληνορωμαϊκή περίοδο και τονίζεται η συμβολή της ελληνικής κοσμοθεωρίας και θεολογίας στην ανάπτυξη ενός ιδιόζοντος θρησκευτικού συγκρητισμού στο πολυπολιτισμικό περιβάλλον της ελληνιστικής οικουμένης. Σκιαγραφείται η εικόνα και σημασία μιας «άλλης» Αιγύπτου ως γεωπολιτι(σμι)κού χώρου εντός του οποίου διαμορφώνονται οι συνθήκες για τη διαλεκτική ώσμωση της θεουργικής φιλοσοφίας της Ύστερης Αρχαιότητας με τη γηγενή αιγυπτιακή θεολογία.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>	Εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης με τη χρήση νεών τεχνολογιών.	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	Χρήση Τ.Π.Ε. στη διδασκαλία και στην επικοινωνία με τους φοιτητές/τις φοιτήτριες.	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</i> <i>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</i>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Διαλέξεις	30 ώρες (1,2 ECTS)
	Προσωπική μελέτη	75 ώρες (3 ECTS)
	Εκπόνηση εργασιών/δραστηριοτήτων	82.5 ώρες (3.3 ECTS)
	Σύνολο Μαθήματος	187.5 ώρες (7.5 ECTS)
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνική	

<p>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>Μέθοδοι αξιολόγησης</p> <p>μία (1) γραπτή εργασία-ανάλυση κειμένου περιορισμένης έκτασης</p>
---	--

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Εγχειρίδια μαθήματος

✓ Π. Κουσουλής, Αναζητώντας την Αιώνια Ζωή: Θάνατος και Ταρίχευση στην Αρχαία Αίγυπτο, Σειρά: Πλοηγός, εκδ. Αρχέτυπο-Μεταεκδοτική, Θεσσαλονίκη, 2004

✓ Π. Παχής, Οι Ανατολικές Λατρείες της Ελληνορωμαϊκής Εποχής: Συμβολή στην Ιστορία και τη Μεθοδολογία της Έρευνας, Θεσσαλονίκη, 2010

✓ Π. Σαρίσχουλη, Πλουτάρχου Περί Ίσιδος και Οσίριδος: Ο Μύθος, Θεσσαλονίκη, 2011

Συμπληρωματική εργογραφία

✓ J. Assmann, The Search for God in Ancient Egypt, Ithaca/London, 2001

✓ J. Assmann, Death and Salvation in Ancient Egypt, Ithaca/London, 2005

✓ J. Assmann, 'Semiosis and interpretation in ancient Egyptian ritual' στο S. Biderman-B.-A. Scharfstein (επιμ.), Interpretation in Religion (Philosophy and Religion 2), Leiden, 1992, σελ. 87-109

✓ R. S. Bagnall, Hellenistic Egypt: Monarchy, Society, Economy, Culture, Edinburgh, 2007

✓ J. Baines, 'Sources of Egyptian temple cosmology: Divine image, king, and ritual performer' στο D. Ragavan (επιμ.), Heaven on Earth: Temples, Ritual, and Cosmic Symbolism in the Ancient World (Papers from the Oriental Institute Seminar 'Heaven

on Earth' held at the Oriental Institute of the University of Chicago, 2-3 March 2012) (Oriental Institute Seminars 9), Chicago, 2013, σελ. 395-424

✓ B.R. Finnestad, 'Temples of the Ptolemaic and Roman periods: Ancient traditions in new contexts' στο B. E. Shafer (επιμ.), *Temples of Ancient Egypt*, Ithaca NY, 1997, σελ. 185-317

✓ G. Fowden, *Ο Αιγύπτιος Ερμής: Πράξη και Σκέψη στην Ύστερη Αρχαιότητα* (μτφρ. Γ. Κουσουνέλος), Αθήνα, 2002

✓ D. Frankfurter, *Religion in Roman Egypt: Assimilation and Resistance*, Princeton, 1998

✓ H. J. Gehrke, H. J., *Ιστορία του Ελληνιστικού Κόσμου [μετάφραση Α. Χανιώτης]*. Αθήνα: Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, 2003

✓ G. Hoelbl, *A History of the Ptolemaic Empire*, London, 2001

✓ P. Kousoulis & K. Magliveras (eds.), *Moving Across Borders: Foreign Relations, Religion and Cultural Interactions in the Ancient Mediterranean*, OLA 159, Leuven, 2007

✓ M. Luther, *Οι Θρησκείες της Ελληνιστικής Εποχής* (μτφρ. Σ. Ξυγαλατάς), Θεσσαλονίκη, 2004

✓ I. Moyer, *Egypt and the Limits of Hellenism*, Cambridge, 2011

✓ Π. Παχής, *Η Λατρεία της Ίσιδας και του Σάραπι: Από την Τοπική στην Οικουμενική Κοινωνία*, Θεσσαλονίκη, 2010

✓ R.K. Ritner, *The Mechanics of Ancient Egyptian Magical Practice* (SAOC 54), Chicago, 1993

✓ R.K. Ritner, 'Egyptian magical practice under the Roman Empire: The Demotic spells and their religious context', *ANRW II* 18.5 (1995), σελ. 3333-79

- Σύνδεσμοι ενδιαφέροντος

✓ ABZU (<http://www.etana.org/abzubib>)

[an index of internet ANE resources]

✓ TRISMEGISTOS (<http://www.trismegistos.org/>)

[an interdisciplinary portal of papyrological and epigraphical resources]

✓ Propylaeum: Virtuelle Fachbibliothek Altertumswissenschaften (<http://www.propylaeum.de/aegyptologie>)

[a central point for studying the ancient world]]

✓ Iconography of Deities and Demons in the Ancient Near East
(<http://www.religionswissenschaft.uzh.ch/idd/index.php>)

✓ Perseus Digital Library [<http://www.perseus.tufts.edu/hopper/>]

✓ Aegean Egyptology <http://www.aegeanegyptology.gr>

[η αιγυπτολογία στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου με χρήσιμες πηγές και ηλεκτρονικές
διευθύνσεις